

Landskab nr. 4—2024 Årgang 105

Ansv. redaktør
Christina Capetillo,
ph.d., arkitekt MDL MAA
Landskab
Peter Bangs Vej 30,
2000 Frederiksberg
Telefon: +45 22 64 38 21
E-mail: landskab@
landskabsarkitekter.dk

Redaktionsudvalg
Margrethe Holmberg (forpers.),
Steen Bisgaard, Christian Kamp
Iversen, Mette Juhl Jessen,
Lise Thorsen, Line Stybe
Vestergaard, Bente Ulrikke
Weinreich (suppl.)
Nordisk repræsentation:
Nita Koskiadhe, Finland;
Daniel Jakobsson, Island;
Maja Kozak Dehlin, Norge;
Niels de Bruin, Sverige

Grafisk tilrettelæggelse
Trefold

Korrektur
Tilde Tvedt

Oversættelse til engelsk
Dorte Herholdt Silver

Annoncer
DG Media as
Havneholmen 33, 1561 København V
Steen Håkansson
Telefon: +45 30 94 67 07
E-mail: steen.h@dgmedia.dk
www.dgmedia.dk

Abonnement
Receptionen, Akademisk
Arkitektforening
Telefon: +45 30 85 90 00
E-mail: subscription@
arkitektforeningen.dk
Online: <https://shop.arkitektforeningen.dk/da/35-abonnementer>

Abonnementspriser 2024
I Danmark 1.390,00 kr. inkl. moms og
forsendelse.
Norden, Grønland og Europa
1.475,00 kr. inkl. moms og
forsendelse. Norge er undtaget
moms. Denne fratrækkes.
Øvrige udland 1.514,00 kr. inkl.
forsendelse.
Løssalg 192,00 kr. inkl. moms, ekskl.
porto.
Landskab udkommer 8 gange om
året.

Udgiver
Danske Landskabsarkitekter
Peter Bangs Vej 30,
2000 Frederiksberg
Telefon: +45 33 32 23 54
www.danskelandskabsarkitekter.dk
i samarbejde med Akademisk
Arkitektforening

Tryk
Specialtrykkeriet Arco, Skive
Medlem af Danske Specialmedier
ISSN 0023-8066

Forside
Saksfjed Vildmark, Lolland. Foto:
Thor Hjarsen

Et stort og vigtigt spænd 5 A wide and important range 6

Christina Capetillo

Et naturområde – fem naturmagneter – en himmelskive 8

Birthe Urup

Our common future: landscape architecture as an agent of change 14

Anne Tietjen

Stenene mangler i vores landskab – samtale med Nané Køllgaard Pedersen 26

Bente Ulrikke Weinreich

Når grunnen åbner sig 33

Anne Marte Aure

God tilgængelighed til naturen er nød- vendig for nogen – men godt for alle 39

Line Krag Mortensen og Lærke Falstaff

Eventyrligt feltstudie i Peru 43

Laura Kihlgast, Katrine Kerrn-Jespersen,
Stine Løngaard Thorshøj, Victoria Vittrup og
Sofie Horn Sørensen

Bogomtale: *Landskabskunst i Danmark* 50

Ulrik Kuggas

Forandring må indebære en virkelig accept af det uvisse – samtale med Peter Møller Rasmussen 62

Bente Ulrikke Weinreich

Spørg biologen 48
DL Nyt 56

Et stort og vigtigt spænd

Skal vi lade det stigende hav nedbryde og oversvømme Mandø? Over tid lade øen forsvinde som et sted for mennesker og i stedet give den tilbage til andre arter som et natur- og erindringsreservat?

På omkring 60 år har en næsten ni-dobling fundet sted på Mors: der lever nu over 330.000 svin på øen. Hvordan kan man gentænke Mors, så der bliver plads til nye multifunktionelle landskaber med vådområder og madskove med fritgående svin og kvæg?

Det er nogle af de studieeksempler, som Anne Tietjen, nyudnævnt professor på KU, kom ind på i sin tiltrædelsesforelæsning - med udgangspunkt i undervisningsforløbet MSc Transformation Studio, et laboratorium for strategisk byrums- og landskabsprojektudvikling i yderområder og landdistrikter. Intensivt feltarbejde er her helt centralt sammen med et afsæt i bl.a. aktør-netværksteori. Forbindelserne mellem mennesker og ting er dynamiske og komplekse, og i Tietjens erfaring skaber bl.a. stedsundersøgelser, interviews og samarbejdsnetværker den procesbaserede kontekstforståelse, som er nødvendig for at kunne omdanne i eksisterende områder.

”Stedsudvikling kan forstås (...) som et omhyggeligt arbejde med at fremstille alle tings foranderlighed som noget, der nok er risikabelt, men altid også et eventyrligt eller fantastisk aspekt af dem,” siger Peter Møller Rasmussen fra Det Kongelige Akademi's nye bachelorprogram By og

Land i Kalundborg. En accept af det uvisse er nødvendig for at skabe forandring, ligesom det at leve sig ind i et miljø og være langsomt nærværende kan få os til at erstatte *opfindelse* med *opdagelse*. Målet er en refleksiv planlægning, der altid bygger videre på det, der findes i forvejen, og som betoner uforudsigelighed som noget ”mulighedssvangert frem for noget forstyrrende”.

For Aarhus-tegnestuen DETBLÅ kan og skal alt tænkes i forhold til stedets kvaliteter. At balancere, hvad og hvor der kan gentænkes, genanvendes og revitaliseres, er udgangspunktet for tegnestuens stedsudvikling og kommer til udtryk i et nyt naturområde i Østbirk. Her udspændes og støttes landskabet af karaktergivende naturmagneter og en poetisk måneskive - et sted for ”fællesskab, udsyn og store tanker”.

I nye naturgenopretningsprojekter genintroducerer Nané Køllgaard Pedersen istidens stenstrøninger. Sten i mange størrelser og mængder faciliterer en række vigtige økologiske processer. De kobler sig til et langt tidsperspektiv og til den aktuelle interesse for at drage omsorg for de naturlige processer - så vi kan ”reparere vores forhold til verden”.

Så læs med i dette nummer af *Landskab* - fra strategisk planlægning til stedsudvikling og omsorg for naturen: et stort og vigtigt spænd.

Christina Capetillo

A wide and important range

Should we let the rising sea eat away at and flood the island of Mandø? Allow it to disappear over time as a human habitat and return it to other species as a nature and memory preserve?

Over the course of about 60 years, the population of pigs on the island of Mors has multiplied almost nine times and has now reached 330,000. How can we rethink Mors with room for new multi-purpose landscapes with wetlands and food forests with free-range pigs and cattle?

These are some of the study examples that Anne Tietjen, newly appointed professor at the University of Copenhagen, addressed in her inaugural lecture based on MSc Transformation Studio, a laboratory concerned with the strategic development of urban space and landscape projects in marginal and rural districts. The work of the lab revolves around intensive fieldwork combined with actor-network theory and other theoretical foundations. Connections between people and objects are dynamic and complex, and in Tietjen's experience, site studies, interviews and collaborative networks provide the process-based context understanding that is necessary for transforming existing areas.

'Site development can be understood (...) as the careful effort to present the ever-changing nature of all things as something that may be risky, but which is also, always, a magical or fantastical aspect of them,' says Peter Møller Rasmussen in a comment on the Royal Danish

Academy's new bachelor programme City and Country in Kalundborg. Accepting uncertainty is a necessary condition of change, just as entering into the spirit of an environment and being *slowly present* can make us replace *invention* with *discovery*. The goal is to apply a reflective approach to planning that builds on existing conditions, and which highlights unpredictability as an aspect 'full of possibility rather than a disturbing aspect'.

To the Aarhus-based firm DETBLÅ, everything can and should be informed by the qualities of the site. Balancing what and where we can rethink, reuse and revitalize forms the basis of the firm's approach to site development, as exemplified by a new nature area in Østbirk. Here, the landscape is opened up and supported by distinctive nature magnets and a poetic Moon Disc - a site of 'community, visions and big ideas'.

In new nature restoration projects, Nané Køllgaard Pedersen reintroduces Ice Age stone strewings. Rocks in many sizes and quantities facilitate a number of essential ecological processes. The connect with a long timeframe and with the current interest in caring for natural processes, so we can 'repair our relationship with the world'.

Welcome to an issue of *Landskab* that spans from strategic planning to site development and care for nature: a wide and important range.

Christina Capetillo